

Lärarhandledning

Det här är en lärarhandledning till *Sjörövarna*, den första boken i fantasyserien *Måndrakarna Piratäventyren*. Boken passar för elever från åk 2 och uppåt.

Lärarhandledning till *Sjörövarna*

Om boken

Måndrakarna Piratäventyren är en spännande och fartfylld fantasyberättelse. Den första boken, *Sjörövarna*, börjar med att en medvetlös man flyter omkring på en flotte i havet. Coraline och Keelan får veta att hans skepp har blivit attackerat av pirater och att piraternas kamrater har blivit bortförda. Om de inte återvänder snart hotar piraterna att kidnappa barn och sätta dem i tvångsarbete. Coraline och Keelan ger sig ut på en farlig resa för att hitta de försvunna piraterna och rädda barnen.

Om författaren

Hanna Blixt har funnit en stor läsekrets med sina barn- och vuxenböcker, såväl i Sverige som utomlands. Bakom sig har hon närmare 400 skolklassbesök, och är ofta ute och träffar elever för att väcka läslust. De spännande serierna *Historieväktarna* och *Historieväktarna Fenixtrilogin* har hon skrivit tillsammans med sin man, historieläraren Jakob Blixt, som har skrivit den här lärarhandledningen.

© 2026 Tukan läromedel – Lärarhandledning,
Måndrakarna Piratäventyren: Sjörövarna
Text: Jakob Blixt

Övningar till boken

Frågorna och övningarna i lärarhandledningen är tänkta som inspiration kring hur ni kan använda boken i klassrummet och kan anpassas efter lektionens syfte, elevernas intresse och så vidare. Välj de frågor och övningar som passar dig och dina elever. Läsförståelsefrågorna är frågor i anknytning till texten och syftar till att se att eleverna förstår och kan reflektera kring vad som händer. De övergripande frågorna går mer bortom raderna, dvs. utanför texten och kan utgöra underlag för spännande och viktiga diskussioner. Återigen, det är inte tänkt att man jobbar med alla frågor, utan väljer de som passar. Utöver de uppgifter du hittar här i lärarhandledningen är tanken att eleven skriver ner sina funderingar under läsningen, för att sedan diskutera och jämföra sina tankar med en klasskamrat och slutligen diskutera frågorna i helklass.

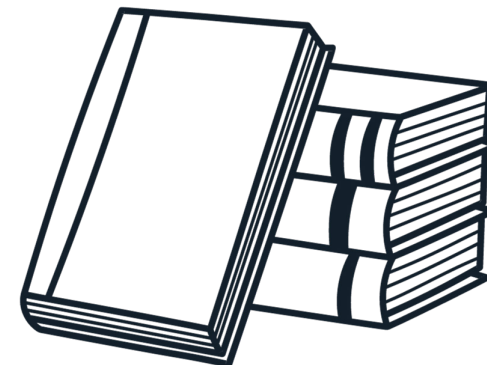
Innan läsning

Titta på omslaget och samtala om det.

- Vad är det som händer på omslaget?
- Vad tror du att boken kommer att handla om?
- Den här boken tillhör genren fantasy. Vad på omslaget signalerar att *Sjörövarna* är en fantasybok?

Läs texten på baksidan av boken.

- Har du läst någon bok i *Måndrakarna*-serien tidigare, till exempel *Månskensryttaren*, *Draktämjaren* eller *Gryningsdalen*? Kommer du ihåg vad som hände?
- Varför måste Coraline och Keelan hitta piraterna?
- Vad tror du kommer att hända med Coraline och Keelan?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Under läsning

Här hittar du läsförståelsefrågor till varje kapitel som främst syftar till att se att eleverna förstår och kan reflektera kring vad som händer. Till varje kapitel finns också förslag på ord att ta upp. Vilka ord som kan behöva förklaras varierar givetvis utifrån elevernas förkunskaper. Låt gärna eleverna ha en ordbok där de skriver upp de ord de inte förstår så att ni kan samtala om dem gemensamt.

Kapitel 1–2

Ord och uttryck: fiendehär, på helspänn, måna om, rogivande, tillreda, ge sig till tåls, beskyddarinstinkt, spaningsrunda

Coraline väcks av sin syster Annemona. Annemona berättar om en märklig stjärna som hon fiskat upp ur Stjärnornas sjö.

1. I vilken tid tror du att berättelsen utspelar sig? Vad i boken tycker du avslöjar det?
2. På vilket sätt är stjärnan som Annemona fiskat upp annorlunda?
3. Vad för slags dröm eller hopp tror du den mörka stjärnan ger någon tillbaka?
4. Coraline känner att hon vill skydda Annemona från allt ont. Vem eller vilka känner du att du vill beskydda? Varför?

Kap 3–4

Ord och uttryck: majestätiska, oskiljaktiga, smilgrop, tinningarna, ryttlade

Coraline bestämmer sig tillsammans med Keelan för att ta en tur till måndrakarnas ö.

1. Varför står det inga vakter vid byns huvudingång längre?
2. Hur ser Coraline att Keelan har blivit äldre? Ge några exempel från texten.
3. Coralines drake slår med vingarna och är stilla i luften. Detta kallas att ryttla. Vilka fågelarter i Sverige kan ryttla? Varför är det viktigt för dessa fågelarter att kunna ryttla?
4. Vem tror du mannen på flotten är?

Kap 5–6

Ord och uttryck: hävde sig, medtagen, grovarbetade, lukt-salt, inflikade, provinserna

Mannen på flotten vaknar och berättar att några pirater vill tillfångata barn för att tvinga dem att göra en del av piraternas arbete.

1. Vad tror du menas med konstgjord andning?
2. Hur är mannen på flotten klädd?
3. Hur förstår Keelan att mannen har träffat på sjörövare?
4. Vad planerar sjörövarna? Varför?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kap 7-8

Ord och uttryck: gemytligt, gästfria, flacka med blicken, medlidsamt, paralyserad, elixir, ta miste på

Coraline och Keelan minns tillbaka när de var fast i en labyrint där också osynliga pirater fanns.

1. Varför tror du att Coraline är mest ivrig att släppa ut sjörövarna?
2. När Keelan säger ja till planen ler Coraline och gnuggar händerna. Hur tror du att hon känner sig då?
3. Vem är Nimbus? Har du läst om honom förut?
4. Vad tror du att man gör när man stålsätter sig?
5. Hur kan någon som är osynlig bli synlig igen?

Kap 9-10

Ord och uttryck: undanskymt, famlade, klövs, snidade

Coraline och Keelan letar efter Silverfallet och den nyckel som ska ligga på botten av den sjö som finns vid fallet.

1. Människor kan inte andas under vatten utan hjälp av exempelvis dykarutrustning. Varför är det farligt att inte andas, till exempel att hålla andan för länge?
2. Innanför fallet finns två dörrar, men bara den ena leder dem rätt. Tror du att de kommer att välja rätt dörr?
3. Vad tror du att "Ingen återvändo" betyder?
4. Varför tror Coraline att dekorationen på den högra dörren är en ledtråd?

Kap 11-12

Ord och uttryck: trevande, balk, återgav, bergsäker, räls, kröken, stränginstrument, hänsynslösa

Coraline och Keelan letar efter växten som kan göra osynligt till synligt igen.

1. Varför säger Coraline att de måste hitta solljus när de går i tunneln?
2. Vem är Kapten Skuggskägg?
3. Vad betyder malum?
4. Hur kommer Coraline på att de har valt fel dörr?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kap 13–14

Ord och uttryck: cylinderhatt, spinnrock, i gengäld, bekymmerslöst, skrymsle, malm, klonkande

Coraline och Keelan fastnar i klibbigt spindelväv. De träffar Urdin som spinner spindelns tråd.

1. Vilka är Lara och Urdin?
2. Hur lyckas Coraline och Keelan ta sig loss från spindelväven?
3. Läs sidorna 66–67. Leta efter ord som beskriver ljud. Hur gör de orden texten mer levande eller spännande?
4. Vad tror du kommer hända när de går in i den andra dörren?

Kap 15–16

Ord och uttryck: nedhängande, upprymt, onekligen, motgift, frän, svindel

Coraline och Keelan lyckas fly undan jättespindeln och går istället in genom den andra dörren. Keelan blir stungen av en giftfoting.

1. Kommer du ihåg vad Nimbus sa om denna dörr, som nu Coraline och Keelan har gått igenom (rätt svar: Ingen återvändo)? Vilka faror kan Coraline och Keelan möta nu?
2. Varför klättrar Coraline upp till blomman och inte Keelan?
3. Hur ser blomman ut?
4. Vad händer med Keelan?

Kap 17–18

Ord och uttryck: noterade, stört omöjligt, inkräktare, dubloner, silverpläteringar, kannibaler, vålnader, tumultet, munkavle

Coraline och Keelan hittar labyrinten där de osynliga sjörövarna finns. Ungdomarna visar piraterna vägen ut ur labyrinten.

1. Eftersom sjörövarna är osynliga måste Coraline och Keelan lita på sin känsel och hörsel. Vad händer när de känner "vingslag mot ansiktet" och "kallt stål mot hakan"?
2. Varför börjar sjörövarna bråka med varandra?
3. Hur känns det när man är "kallsvettig"? Har du känt så någon gång?
4. Vad gör sjörövarna i slutet av kapitlet? Varför tror du att de gör så?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kap 19–20

Ord och uttryck: förtärande, avlägsnat, gå i sidled, parera, överrumplade

Coraline och Keelan har blivit fastbundna av piraterna. Marken under Coraline och Keelan skakar allt oftare och labyrinten kommer att rasa när som helst.

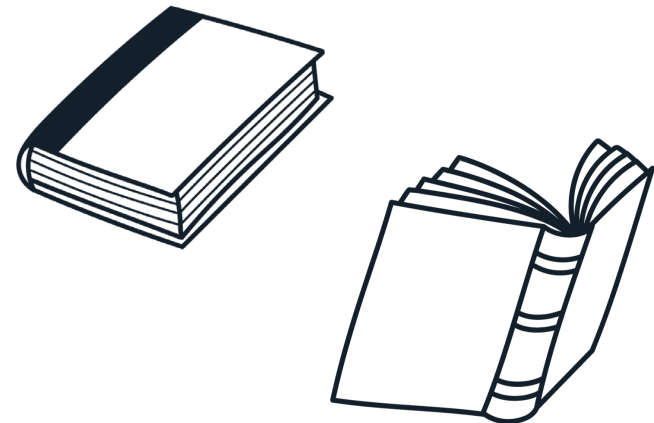
1. Vad tror du menas med att "agera av gammal vana"?
2. När Coraline inser att de är fast känns det "som om hon svält en istapp". Vad tror du författaren menar med det? Hur skulle det kännas?
3. Hur kommunicerar Coraline och Keelan med varandra när de har munkavle? Kan du komma på något annat sätt?
4. På vilket sätt var det "nära ögat" när Coraline och Keelan äntligen tar sig ut?

Kap 21–22

Ord och uttryck: karg, beckmörker, modfälld, huvudbonaden, avvärjt

Coraline och Keelan tar sig tillbaka till Glasbubblornas rike och berättar för Melchior vad som har hänt.

1. På vilket sätt betar sig drakarna konstigt?
2. Varför börjar Coraline bli misstänksam mot Efraim?
3. Vad skulle du göra nu om du var Coraline eller Keelan?
4. Vad tror du att nästa bok kommer att handla om?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Efter läsning

Diskussionsfrågorna, skrivuppgifterna och aktiviteterna är av mer övergripande karaktär. Vissa frågor är kopplade till handlingen och andra till hur boken är utformad. Välj de frågor som passar klassen och det ni vill fokusera på.

Diskussionsfrågor

- Sjørövarna planerar att röva bort barn och sätta dem i arbete. Barnarbete har varit vanligt även i Sverige förr i tiden. Enligt svensk lag får barn som har fyllt 13 år utföra lätta och ofarliga arbetsuppgifter.
 - a) Vad är det för skillnad mellan att hjälpa till och att arbeta?
 - b) Varför måste en del barn i vissa länder arbeta i stället för att gå i skola?
 - c) Tänk dig en värld utan skola, vem skulle då lära dig läsa, skriva och andra saker?
 - d) Vem tror du skulle klara sig bäst som vuxen, den som fått gå i skola eller den som inte fått göra det?
- Utanför labyrinten finns en skylt där det står: "Ät du som är värdig, annars bör du låta bli." Vad innebär det att vara värdig tror du?
- Dygder betyder bra egenskaper hos en människa. En dygd kan till exempel vara handlingskraftig, omtänksam, rättvis och så vidare. Hur kan man bli bättre på att vara rättvis, omtänksam och andra dygder?

- När de möter Nimbus, den vandrande kompassen, ger han som vanligt förvirrande vägbeskrivningar. Varför är det bättre i många fall att använda väderstrecken, som öst och väst, istället för höger och vänster?
- Tänk dig att du vore osynlig. Vad skulle kunna vara bra med det, vad skulle vara dåligt?
- Spindlar framställs ofta som ett elakt djur i berättelser. Likadant är det med ormar. Tänk dig att alla ormar skulle försvinna från vår värld, vad skulle hända då? Tänk särskilt på näringskedja och näringsväv.
- Sjørövarna vågar inte lita på Coraline och Keelan, utan tror att de har en baktanke.
 - a) Vad betyder ordet baktanke?
 - b) Ofta används ordet baktanke som något negativt och lömskt. Vad händer om du tror att alla runt dig har en baktanke med allt de säger och gör?
 - c) En viktig del för att ett samhälle ska fungera är att vi litar på varandra. Tänk dig att du aldrig kan lita på dina klasskamrater. Vad skulle du då göra annorlunda mot nu, när du litar på dina klasskompisar?
 - d) Vad händer med ett samhälle eller en stad om invånarna inte litar på varandra? Hur vill du ha det?
 - e) Hur får du andra människor att lita på dig?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Skrivuppgifter och aktiviteter

- Skriv en interaktiv recension, eller en sammanfattning av boken, i PowerPoint eller i Google Presentationer eller ett liknande program. Använd dator, iPad eller din mobil för att hitta bilder som du vill använda. Animera presentationen så att den blir interaktiv.
- Coraline och Keelan hittar en avsvimnad man på en flotte. När man hittar någon som är medvetslös är det viktigt att ge första hjälpen. Ta reda på hur man ger första hjälpen och skriv ner en lista vad man ska göra och i vilken ordning.
- Växten som kan göra det osynliga synligt igen skimrar. Många växter, även i verkligheten, kan ha läkande egenskaper även om det inte skimrar om dem. Att använda växter som medicin har människor gjort sedan urminnes tider. Och det fungerar i en del fall. Ta reda på någon eller några växter som har ämnen i sig som idag används i mediciner.
- Att spinna tråd och att väva är ett gammalt hantverk som ibland troddes ha magiska krafter. Völvor, som var magiska kvinnor, troddes spinna livets tråd enligt fornnordisk religion under vikingatiden. När tråden klipptes av, var det ett liv som slutade.
 - a) Ta reda på mer om völvor under en bestämd tid, t.ex. sju minuter. Berätta för din klasskamrat vad du kommit fram till och låt din klasskamrat berätta för dig. Gör till sist en sammanställning över vilken information om völvor som hela klassen har hittat.
 - b) Uttrycket "Nu är det klippt", som betyder att det är hopplöst eller att man inte har en chans, kanske kommer från völvornas klippande av livstråden. Vilka andra uttryck kan du och din bänkkompis komma på som betyder ungefär samma sak?

- På jorden är det vissa saker som behövs för att något ska växa och ha liv. Gör en lista över vad som behövs för att något ska växa. Ta sedan reda på:
 - a) Finns det något som kan växa utan solljus?
 - b) Hur lever en lav eller en parasit?
 - c) Hur är vi människor och djur beroende av solljus?
- Det Coraline och Keelan upplever i labyrinten när marken skakar är en jordbävning. Ta reda på mer om jordbävningar.
 - a) Hur bildas jordbävningar?
 - b) Var inträffar de flesta jordbävningarna?
 - c) I vilken enhet mäter man styrkan av en jordbävning?
 - d) Vilken är den kraftigaste jordbävningen som inträffat i Sverige sedan man började mäta?
- En av de mest kända labyrinterna i världen är Knossos, som finns på den grekiska ön Kreta. Ta reda på mer om labyrinten Knossos och skriv en faktatext eller gör en presentation om platsen.
- Gör en trailer till boken med exempelvis iMovie. Även här söker du efter bilder som du vill använda i din film. I iMovie finns olika mallar att använda för att göra trailers.

För att få inspiration kan ni titta på denna film som visar hur man gör: <https://youtu.be/cvWRVC54fSw>